

све до Џона Стајнбека. Након тога, предавање је одржао професор Иван Ковачевић који је анализирао феномен америчких урбаних легенди и контекста њиховог настанка као последице различитих сегмената националног идентитета у Америци, америчког менталитета или пак тамошњег друштвеног, правног или политичког система. Последњу сесију предавања овог дана, о узроцима економске кризе из 2008. године, одржао је професор Огњен Радоњић.

У суботу 16. марта, Радина Вучетић је водила туру по Београду а циљ је био да полазнике упозна са местима значајним за српско-америчке односе, па су се на рути нашле локације попут Основне школе Краљ Петар I, бивше Америчке читаонице, Дома омладине, Универзитетске библиотеке, чиме је и званично завршена Недеља америчке културе и друштва.

Давор СТИПИЋ

The Greco-Turkish War 1919–1922,
Aristotle University of Thessaloniki, 10–12. 5. 2019.

Међународна конференција у организацији Аристотеловог универзитета у Солуну о грчко-турском рату окупила је истраживаче из Грчке, Турске и Србије. Радни језик био је енглески. Прво уводно предавање одржао је професор Мурат Онсој о „Политичкој промени унутар Турског националног покрета отпора“. Поред политичких и војних фактора (унионисти, либерали, младотурци, отоманска групација, велике силе), биле су значајне и одбрамбене организације формиране 1913–1918. јер су припремиле терен за војне операције у Анадолији. Потом је анализирао улоге Енвер-паше и Кемал-паше, и сукоб Кемал-паше са опозицијом, коју је поразио победом над грчком војском. Дискусија је вођена о друштвеним променама и државним реформама после рата.

Друго уводно предавање је одржао професор Георгос Маргаритис на тему „Шта знамо а шта не знамо о грчко-турском рату, 1919–1922“. Истакао је да су турски историчари били знатно више заинтересовани од грчких колега, али обе групе сматрају да су ратом створене модерна турска и грчка држава. Као један од озбиљних проблема навео је недостатак поузданих бројки, јер нису вођене статистике и подаци су објављивани у политичке сврхе. Друга велика непознаница су друштвени и приватни живот Грка у Малој Азији. Дискусија после предавања је била фокусирана на утврђивање тачних бројки.

Прва сесија „Пролеће 1919“ је почела излагањем Гиоргоса Аргиантопулоса о грчкој окупацији Смирне на основу договора са великим силама, сукобу грчке војске и турских дезертера, те суђењу пред Војним судом

под притиском великих сила. Прочитан је рад Циронија Фотеинија о америчкој спољној политици према Малој Азији и Блиском истоку у потрази за извориштима нафте, дволичности Вилсонове политике противљења европским силама у експлоатацији светских ресурса у жељи да их обезбеди за америчке потребе. Дискутовало се о понашању грчке војске у Смирни у пролеће 1919. године.

Друга сесија „Дипломатија“ је почела излагањем Христоса Бури-са о смерницама италијанске политике у Малој Азији 1919, на основу Лондонског уговора, те развоју италијанско-грчких односа 1919–1922. године. Деспина Павлиду је потом говорила о грчко-руским односима 1918–1921, независности Понта и грчко-француској војној експедицији у руском грађанском рату, те турско-совјетској војној сарадњи. Артемис Дараки је имала рад о развоју међународног права под упливом идеја Вудроа Вилсона и политици САД-а на Блиском истоку после завршетка Првог светског рата, раду Американаца у међународним организацијама против уништења хришћана; а потом се дискутовало о италијанској експанзији у Малој Азији и односу грађана Смирне према Италијанима.

Професор Спирос Мархетос је одржао треће уводно предавање о „Империјализму некада и сада“ које је почео фаткографским делом о проблемима транзиције из униполарног у мултиполарни глобални систем, у којем су капитализам и империјализам две покретачке снаге у међународним односима, а у теоријском делу се ослањао на политичке теорије реалиста и марксиста о империјализму, закључивши да су либералне теорије и конфузија у постмодернизму неозбиљни.

Трећа сесија „У позадини фронта“ је почела излагањем Манолиса Пепонаса о грчкој поморској шпијунажи организованој 1922, ангажованим повереницима и врстама прикупљаних информација. Костас Циарас је говорио о разлозима и последицама ширења друштвених болести (ментална обољења, болести зависности, венеричне болести) међу малоазијским Грцима и негативном односу државе и друштва према ратним инвалидима. Потом се дискутовало о раду грчких обавештајних служби и питању великог процента смртности ван бојног поља.

Четврта сесија „Рат, војници и неборци“ је почела излагањем Алексиоса Ђићоса о бици код Оут Сераја и кључној грешци грчког главног генералштаба, који је повлачење турске војске погрешно тумачио као расуло непријатеља. Евангелос Ситос је имао рад о улози либералне и опозиционе штампе и њеном утицају на резултат парламентарних избора 1920, као и значају ројалистичког питања после смрти краља Александра. Софија Татиду је говорила о страдању жена током рата у Малој Азији које су биле зловлаштане и силоване од обе зарађене стране; након излагања је дискутовано о овим темама.

Професор Вемунд Орбаке је одржао четврто уводно предавање „Покрет отпора у Тракији и сарадња бугарских и турских комитета“. Он ову сарадњу види као наставак бугарско-турске сарадње против Срба и Грка из 1914–1915. и током Првог светског рата, а окончана је организовањем

заједничке Тракијске револуционарне организације која је оперисала до потписивања Лозанског мировног уговора у циљу смањивања грчког притиска на Малу Азију. Дискутовало се о узроцима, организацијама и лично-стима бугарско-турске сарадње.

Пета сесија „Војници“ је почела излагањем Гиоргоса Храниотиса о грчко-турском рату као „политичкој школи“ за радикалније погледе грчких војника и цивила на фронту и у позадини, због изјаловљених нада у награду после победе у рату и незадовољства јер држава није могла да одржи дата обећања. Атанасиос Граменос је изнео рад о положају малоазијских Грка између грчког и турског национализма, грчким избеглицама које су због понижења и злостављања створиле нови идентитет. Због споразума Венизелоса са Турцима 1930, међународна академска заједница није дошла да јединственог става да ли је извршен геноцид над Грцима у Малој Азији. Дискусија је била о Елефтериосу Венизелосу, малоазијским Грцима и (не)успешности појединих јединица грчке војске.

Шеста сесија „Ратна питања“ је почела излагањем Димостениса Насоса о политичким циљевима кемалиста поводом оснивања Турске православне цркве и личности Папа-Ефтима. Харалампиос Минасидис је имао рад о ратној култури код мобилисаних Грка и Турака, са посебним акцентом на промене идеја, идеала и виђења рата код грчких војника услед личних искустава и унутрашње ситуације у Грчкој. Прочитан је рад Калиопи Павли о грчким археолошким истраживањима у Малој Азији током 1919–1922. и расистичким интерпретацијама у складу са малоазијском политиком Грчке. Уследила је дискусија о темама изнетим на шестој сесији.

Професор Димитрис Стаматопулос је одржао пето уводно предавање о интерпретацијама малоазијске катастрофе, на основу демографских промена до 1918, те три главне интерпретације које постоје у савременој грчкој и страниј историографији о разлозима грчке војне интервенције и њеног потоњег краха: интереси великих сила као главни чинилац; британско-француски сукоб око контроле нафтних изворишта; и борба против комунизма на широком фронту.

Седма сесија „Рат на Балкану и међународни контекст“ је почела излагањем Срђана Мићића о југословенској политици према грчко-турском рату. Настављена је предавањем Стефане Ернеану о ставовима Лојда Џорџа и Форин офиса о британско-турском сукобу. Дискутовало се о значају Бугарске и муслиманског становништва за југословенско-турске односе и о питању да ли је Велика Британија заиста намеравала да се умеша у рат против Турака.

Осма сесија „Одјеци рата“ почела је изагањем Димитроса Куцуриса о извештавању америчких медија о катастрофи коју су преживели хришћани након турског освајања Смирне. Сердар Коруцу је говорио о геноциду над понтским Грцима 1919–1922, идентичности ставова Мустафе Кемал-паше према понтским Грцима и младотурака према Јерменима и кључном питању које су Турци морали да реше – да ли желе да створе нову државу искључиво за муслимане или за све становнике Мале Азије. Дими-

трис Пешић-Мавидис је изнео рад о улози грчког становништва Мале Азије у грчко-турском рату на основу марксистичких тумачења планова и активности грчког грађанства према Малој Азији. На крају сесије развила се жива дискусија о грчким жртвама и политици Мустафе Кемал-паше.

Професор Власис Власидис је одржао шесто уводно предавање о Егејској Македонији током грчко-турског рата, у којој су 50% становништва чиниле мањине 1919, а однос промењен пресељењем грчких избеглица. Посебну пажњу посветио је затварању бугарских школа и црква, методама хеленизације словенског становништва, ставу грчких власти да Јужни Словени нису могли да буду нормални чланови друштва. Дискутовало се о разликама у односу грчких и југословенских власти према ВМРО и идејама за које су се бориле бугарске комите у Вардарској и Егејској Македонији.

Девета сесија „Пошто је рат завршен“ је почела излагањем Елене Вакуфци о државним механизмима за пријем и насељавање избеглица, позитивним и негативним реакцијама пелопонеског становништва, раду добротворних и потпорних друштава за лакшу интеграцију у нову средину. Александрос Христос Готинакос је говорио о искоришћавању грађанског становништва у Малој Азији за остварење интереса великих сила. Ставрала Цолаки је говорила о улози грчких избеглица у формирању и раду радничких организација у Грчкој 1919–1922, на шта је првенствено утицала политика грчке владе те су радници-избеглице лако приступали организацијама радикалне оријентације. Дискусија је вођена о разликама у реаговању локалног становништва према избеглицама и савременим комеморацијама у Егејској Македонији и на Пелопонезу, као и о положају избеглица у руралним и урбаним подручјима, и садашњим.

Срђан МИЋИЋ

*Конференција о миграцијама,
Универзитет у Барију „Алдо Моро“,
18–20. 6. 2019.*

Седма годишња конференција о миграцијама, која је 2012. проистекла из једне тематски уже конвенције посвећене „турским“ миграцијама, одржана је 18–20. јуна 2019. на Одељењу политичких наука Универзитета „Алдо Моро“ у Барију. Главни организатори конференције били су њен идејни творац Ибрахим Сиркечи, професор лондонског универзитета Сент Риџенс, и Микела Пеликани, професорка Одељења за политичке науке Универзитета у Барију „Алдо Моро“.

Овогодишња конференција бројала је 767 учесника из читавог света и 598 презентација распоређених у шест упоредних сесија које су се то-